

Rok X
Nr. 123

ABC

Warszawa,
wtorek 30 kwietnia 1935 r.10
CROSZY

NOWINY CODZIENNE

10
CROSZY

NASZE ABC

Pierwsze gazy

Wśród rozmaitych rocznic, jakie w 20 lat po wojnie światowej wskrzeszają obecnie w naszej pałmiej jej najważniejsze zdarzenia, była przed paru dniami jedna, która przeszła niemal bez echa. A kto wie, czy nie jest od wszystkich innych ważniejsza, bo — bardziej aktualna.

W dniu 22 kwietnia 1915 została po raz pierwszy zastosowana na wojnie gazy trujące. Było to na froncie belgijskim, podczas drugiej bitwy pod Ypres. Przeciwno pozycjom francuskim na odcinku Bixchoote — Lange-marck wypuścili Niemcy chmurę gazu chlorowego. Pięć tysięcy krzyków drewnianych na mogiłach tych, którzy umarli z zatrucia i dziesięć tysięcy inwalidów, którzy zdołali uciec przynajmniej z życiem — oto bilans pierwszego zastosowania strasznej broni, która odtąd jak ponure widmo wisi nad całym światem.

A przecież istniały już wówczas solidne gwarancje międzynarodowe przeciwko stosowaniu na wojnie chemicznych środków walki — mocniejsze od wszelkich obecnych paktów i konwencji, bo nie tak zbanalizowane, istniała konwencja haska, zagwarantowana na takcie przez Niemcy. Dlaczegoż one to właśnie pierwsze ją złamały — te same Niemcy, które odziedziczyły od winy wywołania wojny światowej i różnych w czasie niej gwałtów, ale nie mogły zaprzeczyć, że i układ o neutralności Belgii złamały i konwencję haską i pierwsze zastosowały bombardowanie spokojnych miast i pierwsze zapomocą łodzi podwodnych topiły okręty z cywilnymi pasażerami?

W „Krelnische Zeitung“ z 19 b. m. odpowiada za brutalnym cynizmem pułkownik Reich, że to... państwa koalicji były temu winne, gdyż sztab niemiecki otrzymał wiadomości, że przygotowują one wojnę gazową i wobec tego... musiał uprzedzić atak! Tym czasem zaś w rzeczywistości sztab by koalicji antyniemieckiej tak silnie wierzył w nienaruszalność konwencji haskiej, że nawet otrzymawszy od niemieckich szpiegów wiadomości o przygotowanym ataku gazowym nie chciały weni wierzyć i trzeba było dopiero strasznej prawdy, aby w tej potworności uwierzyły.

Pułk. Reich zaś tłumaczy, że Niemcom chodziło o to, aby „bez większych ofiar“ (oczywiście — własnych) móc przełamać front nieprzyjacielski.

W dalszej wojnie złamanie konwencji więcej Niemcom przyniosło szkód niż korzyści, gdyż ataki gazowe państw sprzymierzonych czyniły i w armii niemieckiej dotkliwe — może nawet dotkliwsze szczyby. Przewidział to zresztą sam wynalazca tego gazu prof. Haber, który przedkładając wojskowi receptę techniczną, jaką mu opracować polecono, przestrzegał przed jej stosowaniem. Byłoby to dopuszczalne — wywołał — tylko o tyle, o ileby istniała pewność, że Niemcy w ciągu kilku miesięcy potrafią wojnę wygrać, w przeciwnym razie stro na nieprzyjacielską wzięcie odwet — tem straszliwszym, iż rozporządza o wiele większym zapasem i chlorem surowców.

Wojskowi niemieccy nie cofali się przed niczem. Żadne prawo nie było dla nich zbyt wielkie, by go mieli nie podeptać, żadna przestroga zbyt poważna, by zachwiała ich wiarę w siebie i w swoją wyższość nad wszystkim. Czy dziś jest inaczej? Wszystkie narody stwierdzają przecie, że u Niemców dzisiejszych

Anglia buduje 500 nowych samolotów

Niemcy żądają 50 łodzi podwodnych
Nadzwyczajna konferencja mocarstw

LONDYN, 28. 4. (tel. wł.). Jednostronna decyzja Niemiec budowy 12 łodzi podwodnych wywołała ogromne wzburzenie w opinii angielskiej. Nowe podeptanie Traktatu Wersalskiego tym razem wywoła zapewne energiczne kroki rządu brytyjskiego, ponieważ Niemcy godzą obecnie w najczulszą stronę W. Brytanji: w jej bezpieczeństwo morskie i w siłę jej floty.

Wiadomość o postanowieniu budowy niemieckiej floty podwodnej zbiegła się z rewelacjami „People“ i „Sunday Express“ o niemieckim programie morskim. Mianowicie Niemcy w czasie mających odbyć się za 10 dni rokowań angielsko-niemieckich mają przedłożyć program żądający 5 pancerników — dreadnoughtów, 16 krążowników, 50 kontrtorpedowców i 50 łodzi podwodnych. 12 łodzi podwodnych, których budowę Niemcy już rozpoczęli, mają stanowić, według informacji prasy angielskiej, tylko flotylę ćwiczebną, mającą wyszkolić personel dla większych łodzi podwodnych, jakie będą budowane później.

W odpowiedzi na zbrojenia niemieckie angielska opinia publiczna domaga się od rządu budowy 500 nowych samolotów, o szybkości prawie 300 mil na godzinę.

Intronizacja arcybiskupa Westminsteru

LONDYN, 29. 4. (PAT). Dziś odbyła się uroczysta intronizacja nowego arcybiskupa Westminsteru Arтура Hlasleya, który jest następcą zmarłego kardynała Bourne.

160 okrętów i 500 hydroplanów
Wielkie manewry amerykańskie
na oceanie Spokojnym

NOWY JORK, 29. 4. (ATE). — Dziś o wczesnych godzinach rannych rozpoczęła się pierwsza faza wielkich manewrów amerykańskiej floty wojennej na oceanie Spokojnym.

O godzinie 3-ej rano według czasu miejscowego 160 okrętów wojennych i 500 hydroplanów opuściło kolejno swe bazy morskie, udając się w wyznaczonym kierunku. Właściwe manewry rozpoczyna się w dniu 3 maja, z chwilą gdy okręty wojenne dopłyną do bazy operacyjnej.

Manewry potrwać do końca lata. Założeniem taktycznym manewrów jest obrona t. zw. trójkąta strategicznego na Pacyfiku (wyspy Aleuckie na północy i wyspy Midway i Hawajskie na południu) przed atakiem floty nieprzyjacielskiej, której baza operacyjna znajdowałaby się na Karolinach i wyspach Marjańskich, przyczem rozpatrywana jest możliwość blokady obu archipelagów.

Główne znaczenie manewrów tegorocznych polega na przeprowadzeniu ścisłego współdziałania sił lotniczych z jednostkami morskimi. Po raz pierwszy wprowadzono do akcji tak wielką ilość hydroplanów, które otrzymały nie tylko wywiadowcze, ale również i bojowe zadanie. Między

cechy, jakie ich znamionowały przed laty dwudziestu, są jeszcze mocniej zaakcentowane niż poprzednio.

w tem 100 bombowych, mogących zabrać 2 tonny bomb. Pisma podkreślają, że już obecnie Niemcy w powietrzu są dwa i pół raza silniejsze od Anglii, a za 2 lata będą już posiadać flotę powietrzną czterokrotnie przewyższającą siły angielskie.

Nowe morskie zbrojenia Niemiec, jak zapowiada „People“, będą rozpatrywane na nadzwyczajnej konferencji mocarstw morskich, t. j. W. Brytanji, St. Zjednoczonych, Japonji, Francji i Włoch. Należy podkreślić, że sprawa nowych niemieckich zbrojeń morskich nie była poruszana w czasie niedawnych rozmów ministrów angielskich w Berlinie i stanowi nowe zaskoczenie Anglii przez Hitlera przygotowywanym w ukryciu faktem dokonany.

Anglia zaniepokojona zbrojeniami Niemiec
Niemiecka baza powietrzna na wyspie Sylt

LONDYN, 29. 4. (PAT.). Cała prasa angielska, przynosi na szczególnych miejscach rewelacje o tajnych zbrojeniach niemieckich. „Daily Herald“ występuje z nową rewelacją, twierdząc, iż Niemcy wybudowały na wyspie Sylt na Morzu Północnym groźną podstawę aeroplanową.

„Morning Post“ twierdzi, że 250-tonnowe łodzie podwodne, których budowę podjęli Niemcy, posiadają zasięg krążenia dochodzący do 6.000 mil. Dziennik podkreśla, że społeczeństwo angielskie, nawet ta jego część, która się nie interesuje tem, co się dzieje w Europie na lądzie, nigdy nie będzie obojętna wobec odradzającej się marynarki niemieckiej.

„Times“ obala zaprzeczenie Niemiec, twierdząc z całym naciskiem swego autorytetu, że wiadomość o podjęciu budowy 12 łodzi podwodnych brytyjskie koła rządowe otrzymały oficjalnie od kierownictwa marynarki niemieckiej w ministerstwie Reichswelchry.

160 okrętów i 500 hydroplanów
Wielkie manewry amerykańskie
na oceanie Spokojnym

innymi eskadry lotnicze, biorące udział w manewrach dostały polecenie wykorzystania wszystkich wysp, nie wyłączając raf koralowych, znajdujących w obrębie terenu manewrów i należących do St. Zjedn., jako bazy dla swej akcji.

Zdenerwowanie w Japonji

LONDYN, 29. 4. (ATE.). — Z Tokio donoszą: Prasa japońska okazuje pewne zdenerwowanie spowodu rozpoczęcia manewrów

Pośpieszne wzmocnienie
pogotowia Francji w powietrzu

PARYŻ, 29. 4. (ATE). W związku z alarmującymi informacjami o rozwoju niemieckich sił lotniczych, francuskie władze lotnicze postanowiły zwiększyć stan pogotowia obronnego. Między innymi przewidziane jest pośpieszne wykonanie do lipca b. r. 22 nowych lotnisk lądowych i morskich. W dniu 1 stycznia b. r. posiadała Francja 48 lotnisk państwowych i 47 komunalnych i prywatnych.

Aresztowanie polskiego działacza
na Śląsku Niemieckim

KATOWICE, 29. 4. — Na Śląsku Opolskim aresztowany został Franciszek Trombański, przewodniczący Związku polskich robotniczych klubów sportowych, wraz z kilkoma innymi polskimi działaczami sportowymi. Zostali oni wszyscy przewiezieni do wię-

nej konferencji mocarstw morskich, t. j. W. Brytanji, St. Zjednoczonych, Japonji, Francji i Włoch. Należy podkreślić, że sprawa nowych niemieckich zbrojeń morskich nie była poruszana w czasie niedawnych rozmów ministrów angielskich w Berlinie i stanowi nowe zaskoczenie Anglii przez Hitlera przygotowywanym w ukryciu faktem dokonany.

„Daily Telegraph“ zapowiada, że rząd brytyjski podejmie szeroko zakrojony program ekspansji powietrznej i że wydatki na lotnictwo w budżecie tegorocznym zostaną doprowadzone do 25 milionów funtów szterlingów.

Prasa przypomina również, że rząd brytyjski ma prawo skorzystania z klauzuli traktatu morskowego zawartego w Londynie w r. 1930, pozwalającej mocarstwom, które podpisały ten układ, a więc W. Brytanji, Stanom Zjednoczonym i Japonji, na rozszerzenie swoich zbrojeń na morzu, o ile jakiegokolwiek z mocarstw poza nawiasem tego traktatu podejmie zbrojenia morskie.

Zakończenie uroczystości w Lourdes
Modlitwa Ojca św. o pokój

LOURDES, 29. 4. (KAP). Po dzieciach i niewiastach połączony głos błagalnej modlitwy o pokój wzniesli w niedzielę, ostatni

dzień uroczystości zamknięcia Roku Jubileuszowego w Lourdes, mężczyźni. Zrana nabożeństwo uroczyste odprawił kardynał Verdier, arcybiskup Paryża, popołudniu zaś o g. 15-ej pontyfikalną Mszę św. zamknięcia Jubileuszu — legat papieski kardynał Pacelli. Bezpośrednio po nabożeństwie z głosników, gęsto rozmieszczonych dookoła Groty, rozległy się słowa Namiestnika Chrystusowego, których tłumy wysłuchały ze łzami w oczach, kłęcząc w czasie słów błogosławieństwa.

— Bracia, synowie Nasi najukochańsi — brzmiały słowa Ojca św. — wnieśmy wspólnie modlitwę do wspólnej Matki naszej! — Potem rozległy się słowa modlitwy: „Niepokalana Królowo Pokoju, okaż nam swe miłosierdzie! Niepokalana Królowo Pokoju, módl się za nami! O Matko Łaskawości i Miłosierdzia, któraś towarzyszyła Synowi Twemu Najśłodszemu, gdy na ołtarzu krzyża dopełniało się zbawienie rodzaju ludzkiego, która, będąc Współodkupicielką, uczestniczyła w Jego cierpieniach, i która tu z Twej świętej Groty raczysz błogosławić tylu biskupom, kapłanom i całemu światu katolickiemu odmawiającemu w czasie

tego szczególnie świętego triduum Ofiarę Krzyża, tak przez czystości. wspomnianie wdzięcznym sercem Twych łaskawych i błogosławionych Objawień, jak i przez akty dziękczynienia wobec Boga za szczęśliwe ukończenie świętego Roku Odkupienia, zachowaj w nas i pomóż nam codziennie owoc Odkupienia i Twych Bolesci. Matko wszystkich ufających w Ciebie, którzy trwają w czystości obyczajów, w poczuciu godności życia, w jedności umysłów i zgodzie serc, uczyn pokój między narodami, abyśmy mogli wreszcie korzystać bez przeszkód z darów tego Pokoju. Amen“.

P. błogosławieństwo papieskie przemówił biskup Gerlier, składając dziękczynienie Ojcu św. za podniesienie chwile i błogosławieństwo. Następnie wspaniała francuszczyzna przemawiała jeszcze kardynał Pacelli na temat znaczenia kończących się uroczystości. Długie, głęboko przemysłane, płomiennie przemówienie Legata papieskiego zakończyła modlitwa o pokój powszechny, wywarło na słuchaczach wielkie wrażenie.

Olbrzymia procesja eucharystyczna przy świetle pochodni dopełniła niezapomnianych uro-

Min. Beck w Belwederze
Dłuższa konferencja z marsz. Piłsudskim

Wczoraj, w niedzielę 28 b. m. po powrocie z Genewy min. spraw zagr. Beck został przyjęty przez marszałka Piłsudskiego. Marszałek Piłsudski interesował się szcze-

gółowo ostatnimi konferencjami zagranicznymi oraz przebiegiem nadzwyczajnej sesji Rady Ligi Narodów.

Poseł litewski u min. Becka
Czy rokowania polsko—litewskie?

GENEWA, 28. 4. (PAT). — W Genewie rozeszła się wiadomość o wizycie, jaką złożył dnia 18 b. m. w Genewie polskiemu ministrowi spraw zagranicznych poseł litew-

ski w Paryżu, Klimas. W kołach genewskich utrzymuje się opinia, że rozmowa ta miała dotyczyć sprawy nawiązania polsko-litewskich.

Prezydent Estonji
przybędzie do Polski

Jak donoszą z Tallinu, prezydent Estonji, Konstanty Paets, uda się w początkach maja do Polski, gdzie w jednym z lotnisk w Tatrach będzie odbywał kurację w ciągu 4 tygodni. Prezydent

Estonji choruje bowiem na nerki.

Starszy oficer do zleceń, pułk. Grabbi, wyjechał już do Polski, celem poczynienia przygotowań związanych z przyjazdem i pobyttem prezydenta Paetsa.

Konsulat Liberji
został otwarty w Warszawie

W Warszawie został otwarty konsulat generalny murzyńskiej republiki Liberji.

Uroczomienie nowej zamorskiej placówki konsularnej w Polsce spowodowane zostało nawi-

zaniem stosunków handlowych i wyjazdami polskich fachowców i plantatorów do Liberji.

Konsulem Liberji w Polsce został p. Leo Sajous.

Dalsze szczegóły
przyszłej ordynacji wyborczej

W związku z pracami nad przyszłą ordynacją wyborczą otrzymujemy dalsze informacje, że do komitetów obywatelskich, które zatwierdzać będą kandydatów na posłów do Sejmu, zgłaszać będzie mogła swą kandydaturę każda osoba, która zdoła zebrać 200 podpisów.

Dla obozu rządowego, rozporządzającego całym aparatem administracyjnym, zbieranie podpisów nie będzie przedstawiało żadnych wielkiego kłopotu. W in-

nej sytuacji oczywiście znajdą się kandydaci opozycyjni i zebranie takiej ilości podpisów natrafi na wiele trudności.

Nowy poseł Węgier

W niedzielę wieczorem przybył z Budapesztu do Warszawy nowomianowany poseł węgierski dr. Andrzej de Hory.